

C. Th. Rom & Co.'s Eftf.

ved JØRGEN BUCKA.

Vesterbrogade 2 B. København V.

Leverer:

Kolonne-Høvlebænke

og alt tilhørende Værktøj

til Undervisningen i Dansk Skolesløj.

Alt Værktøj til:

Smaasløj, Træsløj og Metalsløj

samt alle Isenkramvarer

Søm, Skruer, Hængsler, Bolte, Kroge, Laase m. m.

føres paa Lager og forsendes overalt efter Ordre.

Fuld Garanti ydes.

Værktøj modtages til Eftersyn og Reparation.

SLØJDLOKALER MONTERES.

11. Aargang.

1929. - Nr. 5.

DANSK SKOLESLØJD.

Medlemsblad

for

Dansk Sløjdlærerforening.

INDHOLD.

	Side
1. G. F. Krog Clausen: Polsk Skolesløj	61
2. Olaf Christensen: Om Bejdsning ved Ammoniakdampe	75
3. Brevkasse	76
4. R. C. Rasmussen: Aksel Mikkelsen †	77
5. Th. Rasmussen: Lidt om Leret	80
6. M. G. Nielsen: Kastespil	82
7. — : Papirkurv	83
8. Boganmeldelse (Byg selv dit Hus)	83

Redaktør:

**A. P. Pedersen, Kongensgade 43.
Esbjerg.**

have gjort et Forsøg selv, før man lader Børnene stille deres Genstande i »Rygerummet«. Den her fremstillede Metode giver en meget smuk Farve, og dertil er den meget holdbar, idet Materialet farves ret dybt ned under selve Overfladen. Snedkere anvender »Rygning« af Egetræsmøbler, der farves uden Tilsætning af Pyrogallussyre.

Pyrogallussyre er et hvidt, krystallinsk Stof, letopløselig i Vand, og købes paa Apoteker og i Materialhandler. (35 à 50 g til en Liter Vand). Vædsken er ganske ufarlig, dog tør jeg ikke anbefale den som Drikkevare; derimod skal man være meget forsigtig med tredobbelt Salmiakspiritus; men denne Vædske advarer jo Brugere ved sin stærke Lugt og kendes forøvrigt af alle.

»Rygerummet« kan indrettes i en Kasse med en Størrelse, der svarer til Formaalet. Den har ikke nødig at være absolut Lufttæt, men paa den anden Side skal den ikke af Hensyn til Ammoniakdampene, der helst skal virke indenfor og ikke udenfor, være alt for utæt. Iøvrigt bør det være Lærerens Opgave at forsyne »Rygerummet« med Salmiakspiritus i den Mængde, han finder nødvendig, og saa forøvrigt gemme Flasken i et velafsaaset Skab. Jeg har selv haft Glæde af denne Metode og vil anbefale Sløjd-lærere at gøre et Forsøg.

Olaf Christensen.

Brevkasse.

Rensning af File.

Spørgsmaal: Naar der files i fedt (harpiksholdigt) Træ, sætter der sig som oftest et Lag paa Filen, og det er næsten umuligt at fjerne dette Lag, selv om man anvender en Staalbørste. Hvorledes renses der lettest?

Svar: Smør det paagældende Sted paa Filen med almindelig Smøreolie (Cykleolie). Lad det »trække« i et Par Minutter, og Filen lader sig da let børste ren med en Staalbørste.

A. P. P.

Sløjdinspektør Aksel Mikkelsen.

Død 19. Oktober 1929.

I dette Øjeblik, da Bladet er klar til at gaa i Trykken, kommer Meddelelsen om Sløjdinspektør Aksel Mikkelsens Død.

Skaberen af det danske Sløjdsystem havde for en væsentlig Del tilbragt sin Barndomsfritid og hele sin Ungdom med Værkstedsarbejde, særlig i Metal- og Træfag. Under denne Virksomhed var Tanken modnet hos ham om, at visse Legemsarbejder rummede Betingelser for ikke alene

at give sin Udøver Brødet, men ogsaa en flersidig værdifuld Udvikling i intellektuel og legemlig Henseende.

Da han mente, at den daværende Lærlingeuddannelse var uheldig, oprettede han 1871 i Brønderslev en Fagskole for Haandværkslærlinge, som paa denne kunde blive uddannede i Jernstøberi, Grov- og Kleinsmederi, Maskinarbejde samt Gørtler- og Snedkerfag. Eleverne kunde vælge det Fag, der svarede til deres Lyst, Evner og Anlæg. De blev opøvet i den til Faget hørende Tegning, fik uddybet deres almindelige Skolekundskaber, og man forsøgte at vække deres Interesse i Almindelighed samt give dem Forstaaelse af gode Arbejdsstillinger. Gennemsnitlig arbejdede Eleverne 7 Timer daglig i de paagældende Værksteder og fik 3 Timers teoretisk Undervisning.

1879 føjede Aksel Mikkelsen hertil en Fortsættelsesskole for fagløse unge Mænd og valgte her Snedkeri som Fag. Aaret efter blev der oprettet en Aftenskole for større Skole drenge. Da Lokalet efterhaanden blev for lille, konstruerede man smaa Høvlebænke, som blev samlet i Kolonner, og Værktøjerne blev gjort mindre af Hensyn til Elevernes Størrelse. For at tilrettelægge Undervisningen udskilte Aksel Mikkelsen Fagets Elementer — Øvelser — og grupperede disse efter Slægtskab i Stedet for som ved Fagene efter Anvendelse.

Tanken om at faa et alment udviklende Haandarbejde indført i Barneskolen voksede sig fastere og fastere i Aksel Mikkelsens Bevidsthed, og fra Begyndelsen af Firserne søgte han med de Midler, han havde til Raadighed, at komme til Klarhed over Muligheder og Betingelser herfor og fandt snart forstaaende Venner, der paa forskellig Maade var ham til Støtte.

Foraaret 1882 besøgte han Nääs, stiftede Bekendtskab med Navnet »Sløjd« og kom til Forstaaelse af, at skulde Bevægelsen fremmes i Danmark, maatte det være med dette Navn som Standard. Mere og mere var A. M. kommen til Klarhed over, at Haandarbejdets — Sløjdens — Indførelse i vore Børneskoler var hans særlige Mission. Efter Hjemkomsten begyndte han at afvikle sin Forretning og Fagskole og i det hele at træffe de forberedende Foranstaltninger, han ansaa nødvendige for med fuld Kraft at tage

denne Gerning op. Det var klart for ham, at hvor megen praktisk Værdi Sløjden end kunde have, saa blev dens pædagogiske Betydning dog Hovedsagen.

I Foraaret 1883 rejste Aksel Mikkelsen til København for at forsøge at vække Interesse for Sagen. Forsøget mislykkedes, og han overtog derfor om Efteraaret 1883 foreløbig Stillingen som Forstander for den tekniske Skole i Næstved, hvor han i Oktober aabnede en særlig Sløjdskole.

Foraaret 1885 forlagde han atter sin Virksomhed til København, overtog en Snedkerskole paa Nytorv og omdannede den til en Sløjdskole for Børn og voksne; men paa Grund af Elevernes Forskellighed kunde han ikke her faa Lejlighed til at forsøge bl. a. den Undervisningsform — Klasseundervisning —, som efter A. M.'s Mening maatte anvendes, hvis Sløjden skulde vinde Indgang i Børneskolen. Denne længe ønskede Lejlighed kom allerede i Sommeren 1885, da A. M. blev Lærer ved E. Slomans nylig oprettede Skole, hvor Faget vandt megen Anerkendelse. Nu traadte flere til, og »Dansk Sløjdforening« blev oprettet i Efteraaret 1885. Denne overtog Omsorgen og Ansvar for Sløjdens videre Fremgang med A. M. som Konsulent. A. M. købte Schneekloths gamle Skole til Sløjdlæreruddannelsesskole.

Overfor de Skoler, »Dansk Sløjdforening« støttede, forbeholdt den sig at føre Tilsyn med Sløjdundervisningen. Dette overdrog den paa sine Vegne til Aksel Mikkelsen, en Ordning, der vedvarede til 1907, da Kultusministeriet udnævnte ham til Sløjdsinspektør, i hvilken Stilling han var til 1. Juli 1918. Som Sløjdsinspektør var han en velset overordnet. Vi havde en levende Følelse af, hvor brændende Sløjdsinspektørens Interesse var for vor personlige Dygtiggørelse som Sløjdlærere. Han kom efterhaanden til at staa for os ikke alene som Fader for det danske Sløjdsystem, men han kom ogsaa til at staa som Fader til hver enkelt personlige Indsats i Sløjdarbejdets Tjeneste. Hans Evne til med et Blik straks at se, hvordan Sagerne stod, var forbløffende. Faa Mennesker kunde bruge deres Øjne som han; men man følte ikke, det var den overordnede, der inspicerede Undervisningen, langt snarere, at det var den overlegen dygtige Tjener for den samme Sag, der aflagde os Besøg.

1908 fratraadte Sløjdinspektør Aksel Mikkelsen sin Stilling som Forstander paa Dansk Sløjdlærerskole, som han havde grundlagt; men han vedblev som Statens Tilsynsførende at føre øverste Tilsyn med Undervisningen paa Sløjdlærerkursusene til 1. Juli 1918.

Den 15. Juli 1918 skænkede en Kreds af Sløjdvenner et legemsstort Portræt af Sløjdinspektør Aksel Mikkelsen malet af Knud Larsen til Dansk Sløjdlærerskole som Tak for A. M.s Arbejde for Dansk Skolesløjld.

Ved Overdragelsen udtalte Landstingsmand H. Trier en Tak og omtaler Aksel Mikkelsen som: »En Mand hvis Arbejde paa alle Punkter bærer Originalitetens Førstehaandstempel, og som derfor har kunnet trænge igennem ogsaa uden for sit Lands Grænser: I Norge, i Sverige, i Rusland, i Tyskland, i England, i Amerika har hans Liv sat Spor, hans Fædreland maa regne ham til de Sønner, der gør det Ære og udbreder dets Navn«.

Aksel Mikkelsen har gjort et stort Arbejde til Dansk Skolesløjds Fremme ved Udgivelse af »Modeltegninger«, »Sløjdlære«, »Arbejdsstillinger«, »Almen legemlig Opdragelse« og mange forskellige Sløjdskrifter til Vejledning for Sløjdlærere.

R. C. Rasmussen.

Lidt om Leret.

Hvordan behandler man Leret, fra det kommer fra Lervarefabrikanten, til Børnene faar det udleveret til Forarbejdning?

Paa Dansk Sløjdlærerskole har vi i de sidste Aar købt Ler fra Herman A. Kähler, Næstved (Telf. Næstved 291); Prisen pr. kg er 10 Øre, hertil kommer Udgifter til Embalage og Transport, saa den samlede Udgift pr. kg frit i Hus bliver mellem 14 og 15 Øre. Leret forsendes i Sække. Efter Modtagelsen bør man snarest muligt faa Lerpølserne ud af Sækkene for at arbejde dem sammen til terningformede Stykker af passende Størrelse. Rumindholdet af den terningformede Klump er nemlig let at beregne, ligesom man

let kan dele den i det ønskede Antal mindre lige store Stykker.

Leret plejer ved Modtagelsen at have en passende Fugtighedsgrad, saa man behøver som Regel ikke at fugte det før Bruugen eller Hengemningen. Sammenarbejdningen sker ved, at man tager Klumper paa tilsammen 10—15 kg og lader dem falde ned paa en let fugtet Sæk. Ved Faldet mod Gulvet sammenæltes Leret, idet der

kommer Forskydninger i hele Klumpen. Efter at Leret har forskudt sig saaledes ved en halv Snes Fald, er hele Klumpen homogen og passende plastisk og altsaa klar til Brug.

Vil man opbevare Leret nogle Dage, kan man omvikle det med fugtige Gulvklude eller Sække. Skal Opbevaringen strække sig over længere Tid, bør man have nogle store Zinkspande med Laag (Askespande) til Opbevaringen. Læg en fugtig opvredet Gulvklud i Bunden, anbring saa de terningformede Klumper og dæk dem til med en anden opvredet Gulvklud. Naar Laaget paa Spanden slutter nogenlunde tæt, eller naar det trykkes ned med en Klud mellem Laag og Spand, kan Leret opbevares her i lang Tid og altid være tjenligt til Brug.

Skal man til Stadighed bruge Ler, og kan man afse Pengene (ca. 50 Kr.) til det, vil det være bedst at anskaffe et Skab som det, der er vist paa hosstaaende Billeder. Skabet er 40,0 cm bredt, 47,0 cm dybt og 80,0 cm højt,

